

שיר השירים (מס' 8)

למה אני שחורה

הנוטר את כרמו לא מטילים עליו לנטור כרמי אחרים!

שְׁמָנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי (א, ו)

פסוק זה נדרש מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו: "שְׁמָנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים", בגלל ש"כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, וכמו כן נדרש להיפך: משום ש"כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי" לכן, "שְׁמָנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים".

ויתבארו הדברים על פי הירושלמי (ערוכין פרק ג): מי גרם לי להיות משמרת שני ימים בסוריא, על שלא שמרתי יום אחד בארץ, סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שנים, ואיני מקבלת שכר אלא על אחת, מי גרם לי להפריש שתי חלות בסוריא, על שלא הפרשתי חלה אחת בארץ, סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שנים, ואיני מקבלת שכר אלא על אחת.

וזהו מעין מה שאמרו במשנה (אבות ג, ה): רבי נחוניא בן הקנה אומר: כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ, ואף זה בגדר "שְׁמָנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים" האחרים, בשביל ש"כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי".

כמוצא שלל רב שיר השירים בשם ספר "אור הישר"

עצת היצר: לפרוק עול כדי להקל יסורי הגלות

הַגִּידָה לִי שְׁאֶהְבָּה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים שְׁלָמָה אֶהְיָה כְּעֵטִיהָ עַל עֲדְרֵי חֲבָרִיד. אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים צָאִי לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן וְרַעֲי אֶת גְּדִיתָךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים (א, ח-ז)

רש"י מפרש, שכנסת ישראל אומרת לפני הקב"ה כאשה לבעלה: "הַגִּידָה לִי שְׁאֶהְבָּה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים", בגלות עובדי כוכבים, שהיא עת צרה להם כצהרים, שהיא עת צרה לצאן.

והקב"ה משיב על כך "אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים צָאִי לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן", ופירש רש"י: אם לא תדעי לך כנסייתי ועדתי, "הִיפָּה בְּנָשִׁים", בשאר אומות "אֵיכָה תִרְעָה", ותנצל מיד המציקים לך, להיות ביניהם ולא יאבדו בנייך, התבונני בדרכי אבותיך הראשונים שקבלו תורתך, ושמרו משמרתך ומצותי, ולכי בדרכיהם, ואף בשכר זאת, תרעי את גדיותיך אצל שרי האומות, וכן אמר ירמיהו: "הַצִּיבִי לָךְ צִיָּגִים שְׁמִי לָךְ תִּמְרוֹנִים שְׁמִי לָךְ לְמִסְלָה דָּרָךְ" (לא, כ). לכאורה מה השיב הקב"ה? וכי כנסת ישראל לא ידעה שמצוה לילך בדרך אבותינו?

אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת שְׁשׁוּפְתָנִי הַשֶּׁמֶשׁ... (א, ו)

אל תסתכלו בי דרך בזיון על שאני בתכלית השחרות, כי לא נולדה בי ממעי אמי, כי במקרה באה, כי השמש ראה בי וזרחה עלי ועל ידי זה נולדה בי השחרות, ונוחה אני אם כן להתלבן בקל בסור המקרה כשאעמוד בצל.

מצודת דוד

אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת שְׁשׁוּפְתָנִי הַשֶּׁמֶשׁ... (א, ו)

חשיבות של כלל ישראל

אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת, רַבִּי סִימֹן פֶּתַח (משלי ל, י): אֵל תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו, נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל עֶבְדִּים, שְׁנֶאֱמַר (ויקרא כה, נה): כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֶבְדִּים, וְנִקְרָאוּ הַנְּבִיאִים עֶבְדִּים, שְׁנֶאֱמַר (עמוס ג, ז): כִּי אִם גְּלָה סוּדוֹ אֶל עֶבְדִּיו הַנְּבִיאִים.

כָּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְנְבִיאִים, אֵל תִּרְאוּנִי בְּשְׁחַרְחֻרְתִּי, אֵין לָךְ שְׁמֵחַ בְּבִנֵי יוֹתֵר מִמֶּשֶׁה, וְעַל יְדֵי שְׁאֲמַר (במדבר כ, י): שְׁמַעוּ נָא הַמְּרִים, נִגְזֹר עָלֵינוּ שְׁלֹא יִכְנָס לְאַרְץ.

מדרש רבה

אין לזלזל בכנסת ישראל

אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת שְׁשׁוּפְתָנִי הַשֶּׁמֶשׁ... (א, ו)

היא מדברת לחברותיה, הבתולות, ואומרת להן אל תראוני לזלזל בי, כי לא שחורה אני ממעי אמי, והנני עתה קדורנית ושחרחרות משזיפת חום השמש ועמל ויגיעה אשר הקרוני והגיעו עלי מיום שנפרד אהובי וידידי ממני, שהרי אחי בני אמי חרה אפם בי, וזולזלתי בעיניהם מפני דודי אשר נתרחק, וישימוני נוטרה לשמור כרמים לחום השמש. ואנכי לא רציתי ולא יכולתי לשמור, ותכריחוני על כרחי לשמור לחום היום, ועל כן נעשיתי שחרחרות. ומן שחרות מעוט כזה אוכל להתלבן מהרה כשיחזור ידידי אלי. שחרחרות, אין בה שחרות כל כך כמו שחורה כענין של אדמדם שאין בו אדמדומית כל כך כי אם מעורבת עם הלובן.

(דמיון זה על האומות המבזים כנסת זה בגלות זה, והיא משיבתם אל תבזוני מחמת אשר העבדתם בי עבודת עבד, שהרי פתאום ישוב אוהבי אלי, ולא יעובני אלקי ישעי')

רשב"ם

פתגם:

**עצבות נועלת שערי שמיים, תפילה פותחת שערים
נעולים, והשמחה בכוחה לשבר חומות.**

בעל שם טוב

חקירה: שומע כעונה

השומע את דיבורו של חברו, נחשב כאילו הוא עצמו אמר זאת (בסוכה לח:). בטעמו חקרו רבים האם נחשב שהשומע אמר בעצמו או שיוצא ידי חובה בשמיעה, שהוא כמודה על מה שאמר חברו ואין צריך אמירה כלל (עיון בלומדות ט, ברכת אברהם סוכה לח: סימן "שומע כעונה" ב, קהילות יעקב פסחים מ, קהילות יעקב ברכות יז והוסיף שם בתחילתו שלגבי העונה אמן פשוט שהוא כמודה על מה שאמר חברו, ולא כאילו אמר בעצמו)

סיפור: אהבת ישראל

המגיד ממעזריטש זצ"ל, היה מקדיש רבות מזמנו היקר גם עבור יהודים מפשטי העם, היה יושב ומאזין לצורותיהם של ישראל, מעורר ומסיע לכל מר נפש ולכל נדכה ונזק.

שאלו פעם אחד מהצדיקים ידיד נעוריו: למה זה רבינו נטפל לעסוק בדברים גשמיים? מדוע עוסק מר בענייני ארציות? ענהו המגיד: בקידוש בליל שבת אנו אומרים "ויכולו השמים וארץ וכו'... אשר ברא אלוקים לעשות". על הקב"ה נאמר (בר"ר ג, ז) שהוא היה בורא עולמות ומחריבן, כשהוא אומר: אלו טובים עבורי ואלו לא טובים עבורי. אבל כאשר ברא את העולם הזה שבו יש גם אנשים פשוטים הוא השאיר את העולם על מכונו. ואם אמרו חז"ל (סוטה יד.) אחרי ה' אלוקיכם תלכו, הלך אחר מידותיו של הקב"ה. הרי שכך אני עושה.

תולדות המגיד ממעזריטש

שבת שלום !

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, דניאל בן רחל, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים, רפאל יהודה בן מלכה, שמעון בן נונא, ולזוג טוב לשלמה בן אסתר

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

Retrouver le feuillet sur le site du kollel

www.kollel-aixlesbains.fr

יש לומר: כנסת ישראל שאלה עצה: מה לעשות בעת הזאת שאנו מחוסרין השפעה, וגם מכופלים בצרות מרובות, ומתוך כך היצר הרע מסית אותנו לסלק מעלינו עול תורה, אולי יוקל על ידי זה מעלינו עול גלות עובדי כוכבים, ולכן נאמר לשון "תרעה", המורה על השפעה. והקב"ה משיב: "אם לא תדעי לך הַיָּפָה בְּנָשִׁים צְאִי לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֶּאֱנָן", דהיינו שנתבונן בדרכי אבותינו, אברהם, יצחק ויעקב, ונלך בדרכיהם ובזכות זה תנתן לנו השפעה שהיתה לאבותינו, ויוסר ממנו קושי הזמן!

כמוצא שלל רב שיר השירים בשם ה"חפץ חיים"

לכל אדם יש לו מצוה מיוחדת שהיא שורש נשמתו

הַגִּידָה לִי שְׁאֵהָבָה נִפְשִׁי (א, ו)

ידוע בשם האר"י הקדוש, שכל אדם יכול לראות בעין במה נפשו חשקה מאוד:

לאחד יש חשק ללמוד בעיון, ואדם אחר חושק יותר בבקיאות, ושלישי נמשך דוקא לספרי מוסר ומחשבה, וכן במעשים: נפשו של אחד חושקה במצות צדקה, ואחר שואף תמיד להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת, וכן על זה הדרך, ובודאי החשק הוא משום ששורש נשמתו היא במצוה זו ועל כן יעשה וכל יכולתו כדי לתקן נשמתו.

וזה הכוונה כאן "הַגִּידָה לִי" את "שְׁאֵהָבָה נִפְשִׁי", את מה שנשמתו אוהבת ומה עיקר שליחותה בעולם!

"תפארת עזיאל" שיר השירים

הלכה: אמירת קדושה דמנחה לאחר שהתפלל מנחה

שאלה:

מי שהתפלל ערבית מבעוד יום ושמע אח"כ בבית הכנסת שהש"ץ אומר קדושה האם יאמר עמהם. או שמא לאחר שהתפלל ערבית כבר נעשה לילה ואין זמן אמירת קדושה בלילה.

תשובה:

במאירי ברכות (כא): כתוב: מי שנמצא בבית הכנסת וש"ץ מתחיל מנחה בקול רם והוא מתחיל ערבית וקורא עמו מלה במלה, י"א שאינו מפסיק לקדושה, שלא התירו אלא לתפילה שש"ץ אומר קדושה. לכאורה למה לא אמר שמאחר וזה כבר עשאו לילה שוב לא יכול לומר בו קדושה. אך אולי אפשר לדחות כיון שלא סיים עדיין שמו"ע עדיין אינו לילה, זה אין לומר, שהרי ברכות ק"ש הם שעשאו לילה. (עיי' עוד בלבוש ס' רל"ו שכתב שהיו זמנים שלא התפללו בערב רק ברכות של ק"ש עם ק"ש, כאשר תפילת ערבית רשות, היה די בזה) וצ"ע.

ברכי נפשי בראשית (דף תשו) מאת הרב זילברשטיין שליט"א